

призводить до збільшення навантаження на експерта, адже як нами уже зазначалось, кількість експертиз значно зросте після запроваджених змін до КПК. З метою уникнення означених проблем, слідчим необхідно звертатись до експертів з метою консультування у доцільності проведення певної експертизи та виборі питань, які необхідно винести на вирішення експерту.

Отже, підводячи підсумки вище зазначеного, у питаннях взаємодії слідчого та експерта при проведенні експертизи у кримінальному провадженні є ряд проблемних аспектів, які потребують наукових напрацювань та методичних розробок з метою їх вирішення.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI / Верховна Рада України / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

2. Азаров Ю. І., Рафальський Є. О. Особливості взаємодії слідчого з експертом (спеціалістом) на початковому етапі досудового розслідування. URL: [http://Admin/Downloads/jnn_2014_10_11\(4\).pdf](http://Admin/Downloads/jnn_2014_10_11(4).pdf) irbis-nbuv.gov.ua > cgi-bin > irbis_nbuv > cgiirbis_64 > jnn_2014_10_11.

3. Абламський С. Є., Юхно О. О., Лук'яненко Ю. В. Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень: навчальний посібник / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора О. О. Юхна. Харків. 2017. 152 с.

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства: Закон України від 04.10.2019 № 187-IX / Верховна Рада України / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187-20>.

Мамонтова Людмила Вікторівна,
старший науковий співробітник
Харківського НДІСЕ ім. Засл. проф.
М.С. Бокаріуса

Марченко Тетяна Василівна,
старший судовий експерт
Харківського НДІСЕ ім. Засл. проф.
М.С. Бокаріуса.

ЯК РЕАЛІЗУЮТЬСЯ У 2019 РОЦІ ОКРЕМІ ПОЛОЖЕННЯ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

В останні роки рівень пенсій громадян України не переглядався. У зв'язку з прийняттям Закону України «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» від

27.03.2014 N1166-VII [1], яким до стабілізації економічної ситуації в Україні дію пункту 2 статті 42 «Індексація та перерахунок пенсій у зв'язку із збільшенням середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, прожиткового мінімуму та страхового стажу» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 N 1058-IV[2] зупинено.

Тобто з 2014 року індексація та перерахунок пенсій у зв'язку із збільшенням середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, не проводились.

Лише у 2017 році Урядом України розпочато одну з найважливіших реформ останніх років – пенсійну. Важливою складовою пенсійної реформи є осучаснення пенсій, тобто їх обов'язковий автоматичний перерахунок відповідно до рівня інфляції і зростання середньої заробітної плати в Україні, з якої сплачено страхові внески та яка враховується для обчислення розміру пенсії.

Для реалізації першого етапу пенсійної реформи Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» від 03.10.2017 N 2148-VIII [3] Прикінцеві положення Закону [2] доповнено пунктом 4³, яким визначено, що пенсії, призначені відповідно до Закону [2] з 1 жовтня 2017 року, перераховуються із застосуванням середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, обчисленої як середній показник за 2014, 2015 та 2016 роки із застосуванням величини оцінки одного року страхового стажу в розмірі 1 %.

Формула перерахунку пенсій враховує страховий стаж (роки сплати соціальних внесків), рівень зарплати, яку отримував пенсіонер, і рівень середньої зарплати по країні – спеціальний показник для розрахунку пенсійних виплат. І саме цей показник буде щорічно збільшуватись, а отже і збільшуватиметься розмір перерахованих пенсій.

Враховуючи прийняте законодавство, з 1 жовтня 2017 року на підставі матеріалів пенсійних справ Пенсійний фонд України здійснив автоматичний перерахунок призначених пенсій, тобто проведено осучаснення раніше призначених пенсій.

Продовжуючи проведення пенсійної реформи, у 2019 році Уряд України прийняв Постанову Кабінету Міністрів України «Питання проведення індексації пенсій у 2019» від 20.02.2019 N 124 [4], якою затверджено Порядок проведення перерахунку пенсій відповідно до частини другої статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [5].

Цим Порядком визначено механізм проведення перерахунку раніше призначених пенсій із застосуванням коефіцієнта збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, та який враховується для обчислення пенсій. Перерахунку підлягають пенсії, обчислені:

– відповідно до Закону [2].;

– відповідно до статті 54 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 796-ХП від 28.02.1991 N 796-ХП (в редакції Закону від 28.02.1991) [6] у розмірі відшкодування фактичних збитків; з урахуванням заробітку (грошового забезпечення), який визначено відповідно до частини першої статті 43 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 09.04.1992 N 2262-ХП [7].

Коефіцієнт збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, та який враховується для обчислення пенсії, визначається за формулою:

$$K = \frac{(ЗЦ + ЗЗ) \times 50\%}{100\%} + 1,$$

де ЗЦ – показник зростання споживчих цін за попередній рік (у відсотках);

ЗЗ - показник зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, та який враховується для обчислення пенсії, порівняно з попереднім роком (у відсотках), що визначається за формулою:

$$ЗЗ = П_{сзп} (1) : П_{сзп} (2) \times 100 \% - 100 \%,$$

де $P_{сзп} (1)$ – показник середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, та який враховується для обчислення пенсії, за рік, що передує року, в якому проводиться збільшення;

$P_{сзп} (2)$ – показник середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, та який враховується для обчислення пенсії, за рік, що передує року, який є попереднім щодо року, в якому проводиться збільшення.

Розмір коефіцієнта збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, та який враховується для обчислення пенсії, та дата перерахунку пенсій визначаються щороку Кабінетом Міністрів України у межах бюджету Пенсійного фонду України.

У 2019 році перерахунок пенсій згідно з Порядком [5] проводиться із застосуванням коефіцієнта збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, та який враховується для обчислення пенсії, в розмірі 1,17.

У разі, коли розмір підвищення в результаті перерахунку пенсії не досягає 100 гривень, встановлюється доплата до пенсії у сумі, що не вистачає до зазначеного розміру, яка враховується і під час подальших перерахунків пенсії.

Формула перерахунку пенсій залишається незмінною. Вона застосовувалась для осучаснення пенсій в жовтні 2017, за нею розраховуються новопризначені пенсії. За нею і в подальшому будуть автоматично переглядатися розміри пенсій кожного року.

Розмір пенсії за віком визначено статтею 27 Закону [2] за формулою:

$P = Z_p \times K_c$, де:

P – розмір пенсії, у гривнях;

Z_p – заробітна плата (дохід) застрахованої особи, визначена відповідно до статті 40 Закону [2], з якої обчислюється пенсія, у гривнях;

K_c – коефіцієнт страхового стажу застрахованої особи, визначений відповідно до статті 25 Закону [2].

Тобто формула перерахунку пенсій враховує страховий стаж (роки сплати соціальних внесків), рівень зарплати, яку отримував пенсіонер, і рівень середньої зарплати по країні – спеціальний показник для розрахунку пенсійних виплат. І саме цей показник буде щорічно збільшуватись, а отже і збільшуватимуться розміри пенсій.

При проведенні перерахунку розміру пенсій з 1 березня 2019 року показник середньої заробітної плати в Україні, який враховано для перерахунку пенсій з 01.10.2017 (3764,40 грн.), збільшується на 17 відсотків та складає 4404,35 грн.

Пенсійним фондом України з 1 березня 2019 року проведено автоматичний перерахунок пенсій відповідно до рівня інфляції і зростання зарплат в Україні, тобто здійснено подальше осучаснення рівня пенсій.

За прогнозами Міністерства соціальної політики України, пенсії збільшаться в середньому на 17-20%, що складає понад 255 гривень. Таке підвищення пенсій відбудеться більш ніж для 8,1 мільйонів пенсіонерів.

Список використаних джерел

1. Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні: Закон України від 27.03.2014 N 1166-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1166-18>;

2. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 N 1058-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>;

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій: Закон України від 03.10.2017 N 2148-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2148-19>;

4. Питання проведення індексації пенсій у 2019: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 N 124 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-2019-п>;

5. Порядок проведення перерахунку пенсій, відповідно до частини другої статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», затверджений Постановою Кабінету Міністрів України «Питання проведення індексації пенсій у 2019» від 20.02.2019 N 124 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-2019-п>;

6. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 N 796-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12>;

7. Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 09.04.1992 N 2262-ХІІ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12>.

Марін Аріас Едгар Хосейович,
старший судовий експерт сектору
дактилоскопічних досліджень відділу
криміналістичних видів досліджень
Запорізького науково-дослідного
експертно-криміналістичного центру
МВС України

ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕГАТИВНИХ СЛІДІВ РУК

При розслідуванні та розкритті злочинів важливу роль відіграє дослідження слідів рук. Це пов'язано з тим, що сліди рук людини традиційно займають перше місце в групі слідів - відображення. Таку позицію можливо пояснити тим, що в процесі підготовки і здійснення злочину людина найчастіше торкається руками до різних предметів.

У вітчизняному науковому світі питання виявлення, вилучення та дослідження слідів рук було розглянуто у багатьох наукових працях. Однак дане питання і дотепер залишається дуже актуальним.

У науковій літературі викладено таке тлумачення терміну: «Слід дактилоскопічного походження» - це матеріально-фіксоване відображення слідоутворюючої поверхні (папілярного узору або його частини) на слідоприймаючій поверхні, утворене в результаті контакту між ними. При контакті слідоутворююча речовина може як нашаруватися на слідоприймаючу поверхню, так і відшаруватися від неї [1, с. 8].

Отже враховуючи вищевикладене при вивченні механізму слідоутворення, необхідно мати на увазі кілька елементів, його складових: слідоутворюючий об'єкт слідоприймаючу поверхню, слідовий контакт, речовину сліду.

Систематизація слідів рук відбувається за різними підставами, наприклад: сліди бувають поверхневі та об'ємні. Поверхневі поділяються на забарвлені (кров'ю, чорнилом тощо) та безбарвні (потожирові). Останні поділяються на видимі та невидимі (латентні). Слід мати на увазі, що сліди рук можуть бути як позитивними, так і негативними. Якщо відбувається відображення виступів, тобто папілярних гребенів шкіри, то слід вважається позитивним, якщо відбувається відображення поглиблень - межпапілярних борозенок, то слід є негативним [2, с. 15].

Таким чином можна дійти висновку, що виникнення слідів рук залежить від ряду умов, які визначають закономірності їх відображення і виявлення.